

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Java technológia

Collections Framework

Sipos Róbert siposr@hit.bme.hu 2014. 03. 24.

Általános áttekintés

- A Java 2 platformban került bevezetésre a Collections Framework.
- A collection olyan objektum, mely objektumok egy csoportját tartalmazza (mint a Vector osztály).
- A Collections Framework (CF) egységes architektúra, mely lehetővé teszi ezen objektumok tárolását, illetve a konkrét megvalósítástól független adatmanipulációt.

CF előnyei

- Használatával könnyebb a programozás (az adatstruktúrák és algoritmusok léteznek, nem kell őket újra meg újra megvalósítani)
- Hatékonyabb (különböző implementációk, adott feladathoz méretezett)
- Különböző API-k közötti interoperabilitás
- Nem kell újabb meg újabb API-kat megismerni (illetve tervezni és implementálni)
- SW újrafelhasználás

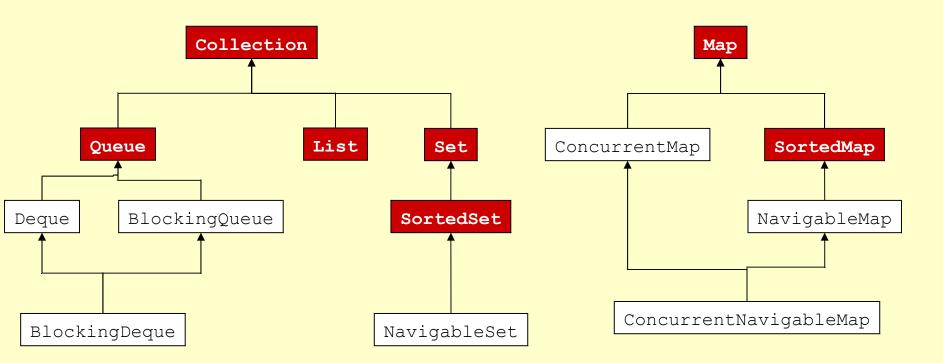
CF tartalma

- Collection Interface-ek
- Általános célú implementációk
- Korábbi implementációk (collection jellegű osztályok korábbi verziókból, pl. Vector, Hashtable)
- Speciális célú implementációk (hatékonyság)
- Konkurrens implementációk
- Wrapper implementációk (funkcionalitások pl. más implementációkkal történő szinkronizáció)
- Kényelmi implementációk (hatékony mini-implementációk)
- Abszrakt implementációk (részfunkciók)
- Algoritmusok (statikus metódusok: pl. listák rendezése)
- Infrastruktúra (a collection interfészek támogatására)
- Tömbök manipulálása

CF interfészek 1.

- java.util package
- 14 Collection interfész létezik.
- A legalapvetőbb interfész a Collection,
  - * leszármazottai: Set, List, SortedSet, NavigableSet, Queue, Deque, BlockingQueue, BlockingDeque
  - * A másik collection interfész: Map, SortedMap, NavigableMap, ConcurrentMap, ConcurrentNavigableMap
    - ➤ Noha ezek az interfészek nem a Collection interfész leszármazottai, de tartalmaznak collection-kezelő műveleteket.
- A collection interfészekben definiált metódusok nagyrésze opcionális. Néhány implementáció nem valósítja meg ezeket a metódusokat, hívásuk UnsupportedOperationException-t eredményez.

CF Interfészek 2.

CF implementációk

- Elnevezési konvenciók
  - <Implementációs stílus><Interface>
- Általános célú implementációk
  - Minden opcionális műveletet implementálnak és a tartalmazott elemekre nézve nincsen korlátozás.
  - Nem szinkronizáltak, de a Collections osztály tartalmaz a szinkronizációs wrappereket
  - Minden implementáció tartalmaz ún. fail-fast iterátorokat, melyek az illegális konkurrens hozzáférést azonnal detektálják és azonnal leállnak (hibajelzéssel).

CF-ben használatos kifejezések

modifiable / unmodifiable

Azon collectionöket, melyek nem támogatják a módosító műveleteket (pl. add, remove, clear) nem módosíthatónak (unmodifiable) nevezzük.

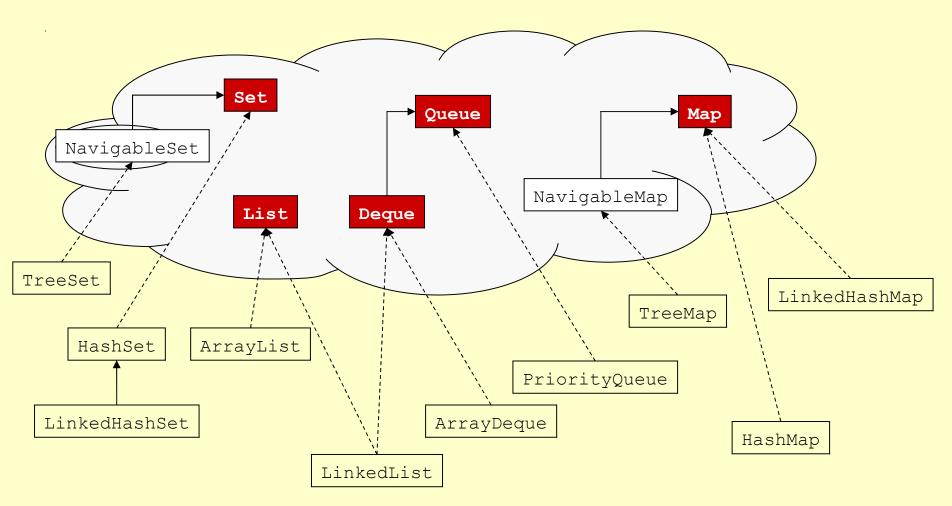
fixed size / variable size

Azon collectionöket, melyek garantálják, hogy méretük állandó (habár a bennük tárolt objektumok változhatnak) fix méretű (fix size) collectionöknek nevezzük. A nem fix méretű collectionöket változó méretű collectionöknek (variable size) nevezzük.

random access / sequental access

Azon collectionöket, melyek a gyors hozzáférést (konstans időben) biztosítanak véletlen hozzáférésű (random access) collectionöknek, míg azokat, melyek ezt nem támogatják soros hozzáférésű (sequental access) collectionöknek nevezzük.

Általános célú implementációk

Wrapper implementációk

- Collections.unmodifiable
  - a paraméterként kapott interfész nem módosítható nézetét adja vissza, mely UnsupportedOperationException-t dob, ha módosítani akarjuk
- Collections.synchronized
  - a paraméterként kapott interfész szinkronziált (thread-safe) változatát adja vissza
- Collections.checked
  - dinamikusan típusvédett változatot ad vissza

Kényelmi implementációk

- Arrays.asList
- EMPTY SET, EMPTY LIST, EMPTY MAP
  - immutable set-et, listát, illetve map-et tartalmazó konstansok
- singleton, singletonList, singletonMap
  - olyan immutable (1 elemű) set-et, listát vagy map-et ad vissza, mely a paraméterként kapott elemet tartalamzza.
- nCopies
  - olyan listát ad vissza, mely az adott elemet n-szer tartalmazza.

Korábbi implementációk

- Vector
  - szinkronizált
  - resizable
  - * tömb-alapú lista megvalósítás
  - újabb metódusokkal kiegészítve
- Hashtable
  - szinkronizált
  - hash tábla (Map) implementáció
  - null kulcsok/értékek nem megengedettek

Speciális célú és konkurrens implementációk

Speciális

- ☞ WeakHashMap
- IdentityHashMap
- ♥ CopyOnWriteArrayList
- © CopyOnWriteArraySet
- FnumSet.
- EnumMap

Konkurrens implementációk

- © ConcurrentLinkedQueue
- LinkedBlockingQueue
- ArrayBlockingQueue
- PriorityBlockingQueue
- DelayQueue
- SynchronousQueue
- * LinkedBlockingDeque
- © ConcurrentHashMap
- ConcurrentSkipListSet
- ConcurrentSkipListMap

Absztrakt Implementációk

- AbstractCollecion
- AbstractSet
- AbstractList
- AbstractSequentialList
- AbstractQueue
- AbstractMap

Algoritmusok 1.

- A Collections osztály tartalmaz néhány hasznos (statikus) metódust
- sort(List)
  - listákat rendez merge sort algoritmussal garantált O(nlogn) hatékonyság, stabilitás (egyenlő elemek sorrendjét nem cseréli fel)
- binarySearch (List, Object)
  - bináris keresést végez
- reverse(List)
  - ellenkező irányba rendez
- shuffle(List)
  - az elemek véletlen permutációját állítja elő
- fill(List, Object)
  - a lista minden elemét az adott objektummal helyettesíti
- copy(List dest, List src)
  - a céllistába másolja a forráslista elemeit

Algoritmusok 2.

- min(Collection)
  - a legkisebb elemet adja vissza
- max(Collection)
  - a legnagyobb elemet adja vissza
- rotate(List list, int distance)
- replaceAll(List list, Object oldVal, Object newVal)
  - a listában minden oldVal elemet newVal elemre cserél.
- indexOfSubList(List source, List target)
  - a listában előforduló allista első megjelenésének indexét adja vissza
- lastIndexOfSubList(List source, List target)
- swap(List, int, int)
  - a lista adott elemeit kicseréli

Algoritmusok 3.

- frequency (Collection Object):
  - hányszor szerepel az adott objektum a collectionben
- disjoint (Collection, Collection)
  - diszjunkt-e a két collection
- addAll(Collection<? super T>, T...)
  - a paraméterként kapott T típusú elemek mindegyikét a paraméterként kapott collectionhöz adja
- newSetFromMap(Map)
- asLifoQueue(Deque)
  - egy Deque tartalmát LIFO Queue-ként adja vissza.

Infrastruktúra

- Iterátorok
  - Iterator
  - ListIterator
- Rendezés
  - © Comparable (natural ordering)
  - Comparator
- RuntimeExceptions
  - UnsupportedOperationException
  - © ConcurrentModificationException
- Hatékonyság
  - RandomAccess
- Tömbök
  - * Arrays osztály: statikus metódusok (rendezés, keresés, összehasonlítás, hash, másolás, átméretezés, String konverzió)

Interfészek áttekintése 1.

- Collection
  - A collection hierarchia csúcsa. Objektumok egy csoportját reprezentálja. Ezen objektumkat elemek-nek nevezzük.
- Set
  - A matematikai halmazfogalomnak megfelelő szerkezet. Két egyforma elemet nem tartalmazhat.
- List
  - Rendezett collection. Az elemeket index alapján lehet elővenni.
- Queue
  - Az egyszerű collection osztályhoz képest további műveleteket tartalmaz.
  - A Queue-k általában FIFO-k, de léteznek prioritásos sorok is, melyek az elemek természetes rendezésének megfelelően rendezik az elemeket.
- Map
  - Kulcs-érték leképezések. A kulcsok halmazt alkotnak.

Interfészek áttekintése 2.

- SortedSet
  - Polyan Set, mely az elemeket növekvő sorrendben tárolja
- SortedMap
  - A kulcsok szerint rendezetten tárolja az elemeket.

A Collection interfész 1.

- A Collection interfészt általában arra használjuk, hogy elemeket paraméterként átadjunk, és mindehhez a lehető legáltalánosabb adatszerkezetet használjuk.
- Pl. minden általános célú implementációnak van egy olyan konstruktora, mely egy Collection-t vesz át paraméterként.
- Egy Collection<String> c lehet lista, halmaz vagy tetszőleges osztály, mely megvalósítja a Collection interfészt.

```
List<String> list = new ArrayList<String> (c);
```

Collection interfész 2.

```
int size()
boolean isEmpty()
boolean contains(Object element)
boolean add(E element) (optional)
boolean remove (Object element) (optional)
Iterator<E> iterator()
boolean containsAll(Collection<?> c)
boolean addAll(Collection<? extends E> c) (optional)
boolean removeAll(Collection<? extends E> c) (optional)
boolean retainAll(Collection<? extends E> c) (optional)
void clear() (optional)
Object[] toArray()
\langle T \rangle T[] toArray(T[] a)
```

Iterator-ok (Iterator interfész)

- Az Iterator olyan objektum, mely végigmegy egy Collection elemein, illetve adott esetben el tudja távolítani a Collection elemeit.
- A Collection interfész iterator metódusát hívva a Collcetion elemeit felsoroló
   Iterator objektumot kapjuk vissza.
  - hasNext: igaz, ha a felsorolásban van még elem
  - next: visszaadja a következő elemet a sorban
  - remove: az adott elemet eltávolítja a collectionből (next hívásonként egyszer szabad hívni)
    - iteráció alatt ez az egyetlen biztonságos mód elem eltávolítására

Iterator<E>
Interfész
metódusai

boolean hasNext ()
E next()
void remove()

opcionális

Elemek felsorolása (Collection)

for-each konstrukció

iterátorok (a for-each konstrució elrejti az Iterator-t, így elem nem törölhető)

```
static void filter (Collection<?> c) {
   for (Iterator<?> it = c.iterator (); it.hasNext();)
     if (!condition(it.next())
        it.remove();
}
```

A Collection elemei csak objektumok lehetnek (primitív típusok nem). Ha egy Collectionhöz primitív típust adunk, az autoboxing/autounboxing funkció működésbe lép.

Csoportos műveletek (Collection) 1.

- A csoportos műveletek a teljes Collection-ön értelmezettek.
- containsAll
  - igaz, ha az adott Collection a paraméterként kapott Collection minden elemét tartalmazza
- addAll
  - a paraméterként kapott Collection minden elemét az adott Collection elemeihez adja
- removeAll
  - minden olyan elemet eltávolít az adott Collection-ből, ami eleme a paraméterként kapott Collection-nek
- retainAll
  - minden olyan elemet eltávolít az adott Collection-ből, ami nem eleme a paraméterként kapott Collection-nek

Csoportos műveletek (Collection) 2.

- clear
  - minden elemet eltávolít a Collection-ből
- Az addAll, removeAll és retainAll műveletek igaz értéket adnak vissza, ha a collectionön történt módosítás.

```
c.removeAll (Collections.singleton (e));
c.removeAll (Collections.singleton (null));
```

Tömb műveletek (Collection)

- toArray
  - egy collection tartalmát tömbbé transzformálja
  - korábbi API-k tömb paramétert vártak
  - argumentum nélküli alak: új tömböt hoz létre
- toArray(T[] array)

```
Object[] a = c.toArray ();
String[] s = c.toArray (new String [0])
```

A Set interfész

- A Set egy olyan Collection, mely nem tartalmazhatja többször ugyanazt az elemet.
- A Set interfésznek a Collectiontől örökölt metódusai vannak azzal a megkötéssel, hogy duplikátumok nem szerepelhetnek benne.
- Általános célú megvalósítások:
  - ThashSet
    - leghatékonyabb (hash-es) megvalósítás, de az elemek sorrendje (iterator) nem kötött
  - TreeSet
    - > megvalósítása egy piros-fekete fa (önkiegyenlítő bináris B-fa)
    - ➢ lassabb, mint a HashSet, de az elemek sorrendje kötött (érték szerint rendezettek)
  - LinkedHashSet
    - > megvalósítása egy hashtáblával kombinált láncolt lista
    - sorrend: a halmazba való bekerülés sorrendje (insertion-order)

Set interfész példa

Duplikátumok kiszűrése

```
Collection<Type> noDups = new HashSet<Type> (c);
Collection<Type> noDupsOrderPreserved = new LinkedHashSet<Type> (c);
public static <E> Set<E> removeDups (Collection<E> c) {
   return new LinkedHashSet<E> (c);
}
```

Alapvető metódusok (Set)

- size: kardinalitás (elemek száma)
- isEmpty: az adott halmaz üres vagy sem
- add: az adott elemet a halmazhoz adja (ha még nincs benne), a visszatérési érték megmutatja, hogy történt-e változás a halmazon
- remove: eltávolítja az adott elemet a halmazból (ha benne van)
- iterator: felsorolja a halmaz elemeit

1. Példa (Set)

```
public class DuplicateFinder {
   public static void main (String[] args) {
      Set<String> s = new HashSet<String> ();
      for (String a : args)
        if (!s.add(a))
            System.out.println ("Duplicate detected: " + a);

      System.out.pritnln (s.size() + " distinct words: " : s);
   }
}
```

Csoportos műveletek (Set) 1.

- A Collection csoportos műveletei a Set interfészen gyakorlatilag a halmazműveleteket jelentik.
- s1.containsAll(s2)
  - s2

    s1(igaz, ha s2 az s1 halmaz részhalmaza)
- s1.addAll(s2)
- s1.retainAll (s2)
- s1.removeAll (s2)
  - s1 \ s2 (s1 halmaz és s2 halmaz aszimmetrikus különbsége, s1 módosításával)

Csoportos műveletek (Set) 2.

Ha úgy akarjuk két halmaz unióját, metszetét illetve különbségét megkapni, hogy egyik halmazt sem módosítjuk:

```
Set<Type> union = new HashSet<Type> (s1);
Set<Type> intersection = new HashSet<Type> (s1);
Set<Type> difference = new HashSet<Type> (s1);
union.addAll(s2);
intersection.retainAll(s2);
difference.removeAll(s2);
```

2. Példa (Set)

```
public class DuplicateFinderv2 {
  public static void main (String[] args) {
    Set<String> uniques = new HashSet<String> ();
    Set<String> dups = new HashSet<String> ();

  for (String a : args)
    if (!uniques.add(a)) dups.add(a);
    uniques.removeAll(dups);
    System.out.println ("Unique words: " + uniques);
    System.out.println ("Duplicate words: " + dups);
  }
}
```

3. Példa (Set)

Szimmetrikus differencia (s1 ∪ s2) \ (s1 ∩ s2)

```
Set<Type> symmetricDiff = new HashSet<Type> (s1);
symmetricDiff.addAll(s2);
Set<Type> intersect = new HashSet<Type> (s1);
intersect.retainAll(s2);
symmetricDiff.removeAll(intersect);
```

A List interfész

- Rendezett Collection (sequence)
- Tartalmazhat duplikátumokat
- További metódusai (a Collection interfészen kívüliek)
  - elérés pozíció szerint (az adott elem numerikusan ábrázolt helye a listában)
  - keresés (eredmény az adott elem pozíciója)
  - felsorolás (a felsorolás műveletek kiegészítése a listára jellemző műveletekkel)
  - tartomány műveletek
- Az általános célú megvalósítás két List implementációt tartalmaz
  - ArrayList (általában a leghatékonyabb megvalósítás)
  - LinkedList (bizonyos körülmények között a leghatékonyabb)
  - Noha a Vector nem eleme a CF-nek, visszamenőleg kiegészült, hogy a List interfészt megvalósítsa

A List interfész metódusai

```
E get(int index)
E set (int index, E element) (opcionális)
boolean add (E element) (opcionális)
void add(int index, E element) (opcionális)
E remove (int index) (opcionális)
boolean addAll(int index,
  Collection <? extends E> c) (opcionális)
int indexOf(Object o)
int lastIndexOf(Object o)
ListIterator<E> listIterator()
ListIterator < E > listIterator (int index)
List < E > subList (int from, int to)
```

A List interfész metódusai

- get, indexOf
- set, remove: a listában az adott pozíción szereplő korábbi elemet adja vissza
- addAll: a paraméterként kapott elemeket az adott pozíciótól kezdve másolja (szúrja be) a listába.

List kontra Vector

- A List használata könnyebb
  - rövidebb metódusnevek
  - felcserélt paraméterek

```
a[i] = a[j].times (a[k]);
v.setElementAt(v.elementAt(j).times(v.elementAt(k)),i); // Vector
v.set(i, v.get(j).times(v.get(k)));
```

1. Példa (List)

Elemcsere megvalósítása

```
public static <E> void swap (List<E> a, int i , int j) {
   E tmp = a.get (i);
   a.set (i, a.get (j));
   a.set (j, tmp);
}
```

Véletlen permutáció előállítása (gyors és fair)

```
public static void shuffle (List<?> list, Random rnd) {
   for (int i = list.size(); i > 1; i--)
     swap (list, i-1, rnd.nextInt(i);
}
```

Listaelemek felsorolása (ListIterator interfész)

A List interfész által biztosított ListIterator interfészt megvalósító objektum mindkét irányú navigációt biztosít a listában, illetve lehetőséget ad a lista adott elemének módosításara is.

* hasPrevious, previous: analóg a hasNext, next metódusokkal

ListIterator<E> interfész metódusai

```
boolean.
hasPrevious()
E previous()
int nextIndex()
int previousIndex()
                          opcionális
void set(E e)
                          opcionális
void add(E e)
 + az Iteratortól
 örököltek
```

ListIterator példák

Elemek ellenkező irányban történő felsorolása:

```
for (ListIterator<Type> it = list.listIterator (list.size());
   it.hasPervoius ();) {
   Type t = it.previous ();
}
```

Az add metódus egy új elemet ad az aktuális kurzorpozíció elé

Tartományok

- subList (int fromIndex, int toIndex)

  a lista adott szakaszának lista nézetét adja vissza [from, toIndex).
- Nézet: a visszaadott listán történő módosítás az eredeti listát is módosítja.

```
list.subList (fromIndex, toIndex).clear ();
```

List-re értelmezett algoritmusok

- sort
- shuffle
- reverse
- rotate
- swap

- replaceAll
- fill
- copy
- binarySearch
- indexOfSubList
- lastIndexOfSubList

A Queue interfész

- A Queue interfész a feldolgozási sorokban tárolt elemeket reprezentálja.
- A Collection interfész által biztosított metódusokon kívül a Queue interfész a következő metódusokkal egészül ki:

```
F E element ();
boolean offer (E e);
F E peek ();
F E poll ();
F E remove ();
```

- A Queue metódusoknak alapvetően két formája létezik
  - * Ha a művelet nem sikerül, Exception dobódik (add, remove, element)
  - A művelet sikertelenségére a visszatérési értékből lehet következtetni (offer, poll, peek)

Queue-k általában 1.

- Általában FIFO szerint rendezettek az elemek (First In First Out)
- A prioritásos sorok (priority queue) az elemek értéke szerint rendezettek.
- Az első elem (a sor feje) mindig az az elem, ami a következő poll/remove híváskor eltávolításra kerül
- Néhány implementációban lehetséges méretet megadni (bounded queues).
  - java.util.concurrent
  - "java.util implementations
- Az add és az offer új elemet szúr be
  - add − IllegalStateException
  - ☞ offer false

Queue-k általában 2.

- A remove és a poll metódusok eltávolítják a következő elemet (a sor fejét)
  - remove NoSuchElementException
  - poll null
- Az element és peek visszaadják, de nem törlik az első elemet.
  - * element NoSuchElementException
  - peek null
- Általános esetben null elemet nem tehetünk egy sorba (kivéve a LinkedList implementációnál)
  - Ezt azonban nem ajánlatos kihasználni, hiszen a poll és a peek metódusok null értéket adnak vissza üres sor esetében.
- Általánosságban a sorok nem használják az equals és a hashCode metódusokat.

Queue metódusok összefoglalása

	Exception	Speciális visszatérési érték
Beszúrás	add(e)	offer(e)
Eltávolítás	remove()	poll()
Elemvizsgálat	element()	peek()

Queue példák

```
static <E> List<E> heapSort (Collection<E> c) {
   Queue<E> queue = new PriorityQueue<E> (c);
   List<E> result = new ArrayList<E> ();
   while (!queue.isEmpty ()) result.add (queue.remove());
   return result;
}
```

A Map interfész

- A Map olyan adastruktúra, mely kulcsokhoz tárol értékeket. A kulcsok terében nem lehetnek duplikátumok.
  - matematikai függvény fogalomnak felel meg
- A Java platformban három általános célú megvalósítás létezik:
  - HashMap
  - TreeMap
  - LinkedHashMap
- A Hashtable utólagos módosítással lett alkalmas a Map interfész megvalósítására.

A Map interfész metódusai

```
public interface Map<K, V> {
   V put (K key, V value);
   V get (Object key);
   V remove (Object key);
   boolean containsKey (Object key);
   boolean contains Value (Object value);
   int size ();
   boolean isEmpty ();
   void putAll (Map<? extens K, ? extends V) m);</pre>
   void clear ();
   public Set<K> keySet ();
   public Collection<V> values ();
   public Set<Map.Entry<K, V>> entrySet ();
   public interface Entry<K,V> {
       K getKey ();
       V getValue ();
       V setValue (V value);
```

Map műveletek 1.

```
public class Freq {
  public static void main (String[] args) {
    Map<String, Integer> m = new HashMap<String, Integer>();
    for (String a : args) {
        a = a.toLowerCase ();
        Integer freq = m.get(a);
        m.put (a, freq == null ? 1 : freq + 1);
    }
    System.out.println (m.size() + " distinct words: ");
    System.out.println (m);
}
```

java Freq ha jöttök lesztek ha hoztok esztek

```
5 distinct words:
{hoztok=1, lesztek=1, esztek=1, jöttök=1, ha=2}
{esztek=1, ha=2, hoztok=1, jöttök=1, lesztek=1} TreeMap
```

Map műveletek 2.

Copy constructor

```
Map<K, V> copy = new HashMap<K, V> (m);
```

 A putAll metódus kicsit mást eredményez, mint Set esetében (az azonos kulcsokhoz a paraméterként kapott Map-ban lévő értékeket helyezi el)

Collection nézetek

- A Map interfésznek három Collection nézete van:
  - % keySet
  - ☞ values
  - entrySet
- A Collection view-k azt biztosítják, hogy egy Map elemeit fel lehessen sorolni.

```
for (KeyType key : m.keySet ()) System.out.println (key);
for (Iterator<Type> it = m.keySet().iterator (); it.hasNext ();) {
   if (it.next().isRemovable()) it.remove ();
}
for (Map.Entry<KeyType, ValType> e : m.entrySet ()) {
   System.out.pritnln (e.getKey () + ": " + e.getValue ());
}
```

rem hoz mindig létre új példányt

Collection nézetek tulajdonságai

- Mindhárom Collection nézet esetében az iterator.remove hatására az egész bejegyzést törlődik Map-ből.
- Az entrySet view segítségével lehetőség van az adott érték megváltoztatására:

```
Map.Entry<K, V> map.entrySet().iterator ();
Map.Entry<K,V> entry = iterator.next ();
if (entry != null) entry.setValue (newValue);
```

- Elemek eltávolítása Collection view-k segítségével
  - remove, removeAll, retainAll, clear
  - F Iterator.remove
- A Collection view-k semmilyen körülmények között sem támogatják elemek hozzáadását. (keySet and values esetében nincs értelme, entrySet esetében pedig felesleges)

Map algebra

Leképezések részhalmaza (Submap)

```
if (m1.entrySet ().containsAll (m2.entrySet ()) {...}
```

Két kulcshalmaz egyenlősége:

```
if (m1.keySet ().equals (m2.keySet ()) {...}
```

Közös kulcsok

```
Set<K> commonKeys = new HashSet<K> (m1.keySet ());
commonKeys.retainAll (m2.keySet ());
```

frtékekre hasonlóképp

Map példa

- Vegyünk egy céget. A főnökök (Map) olyan bejegyzéseket tartalmaz, amely minden dolgozóhoz hozzárendeli a saját főnökét.
- Kérdezzük le azokat a dolgozókat, akiknek nincs beosztottjuk:

```
Set<Dolgozo> nemFonokok = new HashSet<Dolgozo> (fonokok.keySet ());
nemFonokok .removeAll (fonokok.values ());
```

Rúgjunk ki minden dolgozót, akinek a Petra nevű hölgy a főnöke:

```
Dolgozo petra = ...;
fonokok.values ().removeAll (Collections.singleton (petra));
```

Kik azok a dolgozók, akinek most nincs főnökük?

```
Map<Dolgozo, Dolgozo> m = new HashMap<Dolgozo, Dolgozo> (fonokok);
m.values ().removeAll (fonokok.keySet ());
Set<Dolgozo> arvak = m.keySet ();
```

 Először létrehozunk egy ideiglenes Map-et, és eltávolítjuk belőle mindazokat, akik az eredeti fonokok-ben értékek (vagyis főnökök)

Multimap

- Olyan adathalmaz, amikor egy kulcshoz több érték tartozik
- A CF erre vonatkozóan nem tartalmaz interfészeket, de egyszerűen megvalósítható, ha a Map értékek egy-egy listát tartalmazank.
- Példa: Anagramma-kereső
  - parancssori paraméterként megadjuk, hogy legalább hány elemet tartalmazzon egy csoportnyi anagramma (pl. 1-nek nincs is értelme)
  - a többi paraméter tartalmazza a szavakat

Multimap példa

```
public class Anagrams {
   public static void main (String[] args) {
      int minGroupSize = Integer.parseInt (args[0]);
      Map<String, List<String>> m =
                               new HashMap<String, List<String>> ();
      for (int i = 1; i < args.length; <math>i++) {
         String alpha = alphabetize (args[i]);
         List<String> l = m.get (alpha);
         if (l==null) m.put (alpha, l = new ArrayList<String>());
         1.add(args[i]);
      for (List<String> l : m.values ())
         if (l.size () >= minGroupSize)
            System.out.println (l.size() + ": " + 1);
   private static String alphabetize (String s) {
      char[] a = s.toCharArray ();
      Arrays.sort (s);
      return new String (a);
```

Egyenlőségvizsgálat

- Collection leszármazottak esetében
  - equals
- Map-ek esetében
  - hashCode
  - equals

equals és hashCode metódusok

- A Collections Framework metódusai az objektumok összehasonlítására azok equals metódusát használják.
- Az egyes implementációk azonban ezt kiegészíthetik egyéb vizsgálatokkal, pl.:
  - hash kód vizsgálata
  - referencia vizsgálata
- Collections Framework használata esetén, ha az equals és a hashCode metódusok nincsenek a specifikációknak megfelelően megvalósítva, akkor a különböző referenciájú objektumok nem lesznek egyenlők (még akkor sem, ha egyforma adatokat tartalmaznak).

Rendezés 1.

- A CF-ben két rendezésfogalom létezik, a természetes rendezés (natural ordering), és az összehasonlító osztály segítségével történő rendezés.
- Természetes rendezés esetén egy objektum saját maga tudja összehasonlítani magát egy másik objektummal. Ehhez az objektumnak meg kell valósítania a Comparable interfészt.
- Az összehasonlító osztállyal történő rendezés esetén egy Comparator interfészt leszármaztató osztály segítségével történik a rendezés.

Rendezés 2.

- Mind a Comparator, mind a Comparable esetében egy metódust kell megvalósítanunk, amely két objektumot hasonlít össze.
- Ezek visszatérési értéke negatív, ha az első objektum kisebb a másodiknál, pozitív, ha az első nagyobb, illetve nulla, ha egyenlőek.
- Általában, de nem feltétlenül igaz, hogy:

```
^{\circ} compare (x,y) == 0 \equiv x.equals (y)
```

Mindig igaz kell legyen, hogy:

```
sgn (compare (x,y)) == -sgn (compare (y,x))

(compare (x,y) > 0 && compare (y,z) > 0) →

compare (x,z) > 0

compare (x,y) == 0 → sgn (compare (x,z)) == sgn

(compare (y,z))
```

Osztály	Rendezés	Osztály	Rendezés	
Byte	Előjeles szám	BigInteger	Előjeles szám	
Character	Nem előjeles szám	BigDecimal	Előjeles szám	
Long	Előjeles szám	Boolean	Boolean.FALSE < Boolean.TRUE	
Integer	Előjeles szám	File	Rendszerfüggő lexikografikus	
Short	Előjeles szám	String	Lexikografikus	
Double	Előjeles szám	Date	Kronológiai sorrend	
Float	Előjeles szám	CollectionKey	Locale-specifikus lexikografikus	

Természetes rendezés

```
public class Element implements Comparable<? extends Element> {
   private int i;
   public int compareTo (Element e) { return i - e.i; }
}
```

Összehasonlító osztállyal történő rendezés

```
public class Element {
   private int i;
   public int getI () { return i; }
}

public class Comp extends Comparator<? extends Element> {
   public int compare (Element e1, Element e2) {
      return e1.getI () - e2.getI ();
   }

   public boolean equals (Object o) {
      return false;
   }
}
```

Rendezés 4.

- Természetes rendezés (natural ordering)
  - static <T extends Comparable<? super T>> void sort(List<T> list)
  - ** Az elemeknek implementálniuk kell a Comparable interfészt. Ha olyan elemeket tartalmazó listákat akarunk rendezni, amelyek nem implementálják a Comparable interfészt, ClassCastException dobódik.
- Összehasonlító osztállyal történő rendezés
  - static <T> void sort(List<T> list, Comparator<? super T> c)
- Osztályok közötti összehasonlítás nem támogatott.

A SortedSet interfész 1.

- A SortedSet olyan halmaz, mely az elemeket növekvő sorrenben tárolja (az elemek természetes rendezésének vagy Comparator osztály által megadott rendezésnek megfelelően)
- Az Iterator a rendezésnek megfelelően sorolja fel az elemeket, a toArray pedig rendezett tömböt eredményez
- Set-et kiegészítő metódusok

```
SortedSet<E> subSet (E fromElement, E toElement)

SortedSet<E> headSet (E toElement)

SortedSet<E> tailSet (E fromElement)

E first ()

E last ()

Comparator<? super E> comparator ()
```

A SortedSet interfész 2.

- A konstruktorok rendezik a paraméterként kapott Collection-t.
- A Comparator-os konstruktor a paraméterként kapott Comparator osztályt használja a rendezéshez.
- Megvalósító osztály: TreeSet

A SortedMap interfész

- A természetes rendezéshez a kulcsokat veszi alapul
- Kiegészítő metódusok

```
Gomparator<? super K> comparator ()

SortedMap<K, V> subMap (K fromKey, K toKey)

SortedMap<K, V> head (K toKey)

SortedMap<K, V> tail (K fromKey)

K firstKey ()

K lastKey ()
```

Általános célú implementációk

	Adatmodell						
Adat- szerkezet		Hash tábla	Tömb	Kegyenlített fa	Láncolt lista	Hashtábla + láncolt lista	
	Set	Hashet		TreeSet		Linked HashSet	
	List		ArrayList		Linked List		
	Deque		Array Deque		Linked Deque		
	Map	HashMap		TreeMap		Linked HashMap	

Általános célú Set implementációk

- HashSet
  - konstans idejű hozzáférés
  - kapacitással arányos a felsorolása
  - kapacitás, telítettségi faktor (load factor)
- TreeSet.
  - SortedSet implementáció is
  - lassú
- LinkedHashSet
  - a kettő között van (hashSet + egy láncolt lista az elemek beszúrási sorrendjét nyilvántartani)
  - beszúrási sorrend megőrzése
  - paraméterek, mint a HashSetnél. de a felsorolási idő nem a kapacitással arányos

Speciális Set implementációk

- EnumSet
  - Enum típusú elemeket tartalmaz
- CopyOnWriteArraySet
  - Ha módosítom, akkor nem a meglevő adatszerkezetbe szúr be, hanem egy teljesen új példányt hoz létre (a régit pedig eldobja)
  - Thread-safe (olcsón)
  - Akkor van értelme, ha a a módosító műveletek nagyon ritkák a lekérdező műveletekhez képest + fontos a szálbiztosság

List implementációk

- ArrayList
  - konstans idejű pozícionális hozzáférés (tömb implementáció)
  - System.arraycopy olcsó
  - kezdeti kapacitás (initial capacity) jó megválasztása fontos
- LinkedList.
  - lista elejére való befűzés illetve a lista belsejéből való törlés konstans idejű, de a pozícionális hozzáférés lineáris.
  - A Queue interfészt is implementálja
- Speciális megvalósítás
  - © CopyOnWriteArrayList

Sebességek összehasonlítása

- Mivel az ArrayList tömbbel, a LinkedList listával van megvalósítva, ezért a hozzáférés sebessége a hozzáférés módjától is függ
  - * ArrayList esetében a get (index), LinkedList esetében az iterator-os megoldás a gyorsabb.

```
ArrayList a = new ArrayList ();
LinkedList l = new LinkedList ();
...
  for (int i = 0; i < a.size (); i++) {
     Object o = a.get (i);
     ...
}
Iterator it = l.iterator ();
while (it.hasNext ()) {
     Object o = it.next ();
     ...
}</pre>
```

Map implementációk

- HashMap
- TreeMap
  - SortedMap implementáció
- LinkedHashMap
  - kulcshozzáférés alapján is rendezhető (a legutolsót a legvégére)
  - removeEldest
- Speciális implementációk
  - EnumMap
  - WeakHashMap
  - ☞ IdentityHashMap
- Konkurrens implementációk
  - © ConcurrentHashMap

Queue implementációk

- LinkedList
  - FIFO jellegű műveletek
  - PriorityQueue
    - kupac adatszerkezeten alapul
- Konkurrens implementációk
  - LinkedBlockingQueue
    - > opcionálisan méretkorlátozott FIFO blokkoló sor, láncolt lista
  - P ArrayBlockingQueue
    - méretkorlátozott blokkoló tömb megvalósítás
  - PriorityBlockingQueue
    - > nem korlátozott blokkoló sor kupac megvalósítás
  - DelayQueue
    - ➤ idő-alapú ütemezéses sor kupac megvalósítással
  - SychronousQueue

Konkurrens hozzáférés 1.

- A CF megvalósításai nem szinkronizáltak, tehát egyszerre több szálból is hozzáférhetünk az adatokhoz.
- Ez természetesen veszélyeket rejt magában, kivédésük két módon lehetséges:
  - Az Iterator és a ListIterator úgynevezett fail-fast iterátorok. Ez azt jelenti, hogy ha az adatszerkezetet az iterátor saját metódusain kívül strukturálisan módosította valami, az iterátor a következő metódushívásra ConcurrentModificationException-t dob. Így a hiba rögtön kijön, nem fordulhat elő az, hogy valamikor később inkonzisztens adatokat kapunk.

Ez a viselkedés azonban nem garantálható minden esetben, tehát nem támaszkodhatunk arra, hogy ennek segítségével detektáljuk a konkurrens hozzáférést.

Konkurrens hozzáférés 2.

A másik lehetőség, hogy az adatszerkezetet becsomagoljuk egy szinkronizált burkolóba. Ezeket a Collections osztály synchronized kezdetű metódusaival hozhatjuk létre:

```
List syncList = Collections.synchronizedList (new ArrayList ());
...
```

Nagyon fontos, hogy mivel az iterátorok metódusai nincsenek benne a szinkronizációs mechanizmusban, az iterátoron keresztüli hozzáféréseket manuálisan kell a listára szinkronizálni:

```
synchronized (list) {
  Iterator i = list.iterator ();
  while (i.hasNext ()) { ... }
}
...
```

ConcurrentModificationException

- RuntimeException
- Jellemző eset: egy szál módosítani akar egy Collections-t, miközben egy másik szál iterál rajta.
- Nem kell feltétlenül két külön szálnak lenni:

```
Collection c;
...
Iterator i = c.iterator ();
while (i.hasNext ()) {
    c.remove ( ... );
    i.next ();
}
...
// Eltávolítunk egy elemet
// ConcurrentModificationException
}
```

Konkurrens Wrapper implementációk

mindegyik thread-safe Collection-t ad vissza

List<T> list = Collections.synchronizedList (new ArrayList<T> ());

szinkronizált Collection-t mindig szinkronizált blokkban kell felsorolni

```
Collection<T> c = Collections.synchronizedCollection (myCollection);
synchronized (c) {
  for (T e : c) doSomething(e);
}
```

Kényelmi megoldások

- mini-implementációk
  - az általános célúnál kényelmesebb, hatékonyabb
- nincs szükség mindenre
- ezek az implementációk statikus factory metódusok segítségével érhetők el (nem publikus konstruktorok)

Üres collectionök

 A Collections osztáy metódusai biztosítják üres halmazok, listák és leképezések előállítását

```
Collections.emptySet ();
Collections.emptyList ();
Collections.emtyMap ();

passenger.declareGoodsForTax (Collections.emptySet ());
```

Egyelemű változtathatatlan lista

 Van olyan, hogy egy elemet valamilyen Collecitonként kell kezelnünk. Erre való a Collections.singleton

```
c.removeAll (Collectioins.singleton (e));
```

 A fenti programkód az adott elem összes előfordulását eltávolítja egy collecitonből.

```
job.values ().removeAll (Collections.singleton (LAWYER));
```

Immutable Multiple-Copy List

- Alkalomadtán szükségünk lehet olyan változtathatatlan listára, amely egy adott elemet tartalmaz többször.
- A Collections.nCopies éppen ilyen listát ad vissza.
- Két fő alkalmazása van
  - egy újonnan létrehozott lista elemeinek inicializálása (természetesen nem kell, hogy null érték legyen)

```
List<Type> list =
   new ArrayList<Type> (Collections.nCopies (1000, (Type)null);
```

a másik lehet pl. hogy egy String-ekből álló lista végére 50-szer példányban szertnénk hozzáfűzni, hogy "Nem verekszem a padban."

```
buntetes.addAll (Collections.nCopies (50, "Nem verekszem a padban"));
```

mivel az addAll metódus indexes paraméterezését használtuk, a lista közepére is fűzhetnénk az új mondatokat.

Tömbök lista nézete

- Arrays.asList metódus
  - a listában történő változtatások a tömbben is megtörténnek (és viszont)
  - a lista mérete változatlan
  - add vagy remove hatására UnsupportedOperationException dobódik
- Célja: a tömbalapú és a lista-alapú API-k közötti átmenet biztosítása
- Másik haszna: fix méretű lista esetén gyorsabb és hatékonyabb, mint egy általános célú List objektum.

```
List<String> list = Arrays.asList (new String[size]);
```

Algoritmusok

- Mindegyik algoritmus a Collections osztályban került megvalósításra, mindegyik statikus és az első argumentum az adott collection, melyen az adott algoritmust el kell végezni.
- Nagyrészt listákon végezhetők ezek az algoritmusok, de van néhány, mely az általánosabb Collection-ön is végezhető.
- Rendezés
- Keverés
- Megszokott adatmanipulációk
- Keresés
- Kompozíció
- Szélsőértékek

Rendezés 1.

- A sort algoritmus egy lista elemeit teszi növekvő sorrendbe. Két formája létezik
  - természetes rendezés
  - összehasonlító osztállyal történő rendezés
- A rendezés gyors és stabil, optimalizált összefésüléses rendezést (merge sort) valósít meg.
  - gyors: garantáltan O(n log n) időben lefut (illetve majdnem rendezett listák esetében gyorsabban). Empirikus tesztek igazolják, hogy akár olyan gyors is lehet, mint egy agyon-optimalizált quick-sort, mely ugyan általában gyorsabb, de nem stabil és nem garantálja az O (n log n) hatékonyságot.
  - stabil: az egyenlő értékű elemek sorrendjét nem változtatja meg. Ez fontos lehet, ha egymás után ugyanazt a listát különböző attribútumok alapján rendezzük. (A szerint, azon belül B szerint)

Rendezés 2.

```
public class Sort {
    public static void main (String[] args) {
        List<String> list = Arrays.asList (args);
        Collections.sort (list);
        System.out.println (list);
    }
}
```

```
List<List<String>> winners = new ArrayList<List<String>> ();
for (List<String> l : m.values ())
  if (l.size() >= minGroupSize) winners.add (l);

Collections.sort (winners, new Comparator<List<String>> () {
   public int compare (List<String> o1, List<String> o2) {
     return o2.size () - o1.size ());
  }});

for (List<String> l : winners) {
   System.out.println (l.size () + ": " + l);
}
```

Keverés 1.

- A shuffle algoritmus gyakorlatilag a sort ellentettje:
  - az esetlegesen meglévő kis rendezettséget is eltünteti
- Az algoritmus újrarendezi a listát, minden lehetséges permutációt egyenlő eséllyel állít elő (fair).
- Az algoritmus felhasználása pl. kártyaleosztásnál.
- Két formája van
  - Paraméterként kap egy listát
  - Paraméterként kap egy listát és egy véletlenforrást (a Random osztály egy példányát várja véletlenforrásként)

Keverés 2.

```
public static void shuffle (List<?> list, Rangom rnd) {
   for (int i = list.size (); i > 1; i--)
      swap (list, i-1, rnd.nextInt (i));
public class Shuffle {
   public static void main (String[] args) {
      List<String> list = new ArrayList<String> ();
      for (String a : args) lists.add (a);
      Collections.shuffle (list, new Random ());
      System.out.println (list);
public class Shuffle {
   public static void main (String[] args) {
      List<String> list = Collectioins.asList (args);
      Collections.shuffle (list);
      System.out.println (list);
```

Adatmanipulációk

- A Collections osztály 5 adatmanipulációs algoritmust biztosít.
- Ezeket a műveleteket listákon végezhetjük.
  - addAll minden elemet az adott collectionhöz adja. A hozzáadandó elemek lehetnek valamilyen collectionben, illetve egyenként definiáltak is (varargs).
  - copy két argumentuma van, egy cél lista és egy forráslista. Az algoritmus veszi a forráslista elemeit és felülírja velük a céllista elemeit. A céllista legalább olyan hosszú, mint a forráslista, ha hosszabb, a fennmaradó elemek változatlanok maradnak.
  - fill a listában minden elemet felülír a paraméterként kapott értékkel. (pl. újrainicializáláshoz)
  - swap kicserél két adott pozíción lévő elemet
  - reverse megfordítja egy lista elemeinek a sorrendjét (ListIterator-ral is elérhető ugyanez)

Keresés

- A binarySearch algoritmus rendezett listában keres.
- Az algoritmusnak két formája van
  - az egyik paraméter egy lista, amelyben keresni kell és egy elem, amit meg kell keresni (természetes rendezés)
  - további paraméter egy Comparator interfészt megvalósító osztály, továbbá feltételezi, hogy a lista növekvő sorba rendezett

```
int pos = Collections.binarySearch (list, key);
if (pos < 0) l.add (-pos-1);</pre>
```

Kompozíció

- A frequency és disjoint algoritmusok egy vagy több collection kompozícióját tesztelik.
- frequency megszámolja, hogy egy edott elem hányszor szerepel a collectionben.
- disjoint megmondja, hogy két collection diszjunkt-e vagy sem

Szélsőértékek keresése

- A min és max algoritmusok egy collection legkisebb illetve legnagyobb elemét adja vissza.
  - az egyik algoritmus az elemek természetes rendezését veszi alapul
  - a másik algoritmus összehasonlító osztályt vár

Interoperabilitás - kompatibilitás 1.

- Collection interfészek
- Korábbi Java típusok
  - Vector
  - Hashtable
  - Tömb
  - Enumeration
- Ha a régi API tömböt adott vissza, az új API viszont Collection kér.

```
T[] result = oldMethod (arg);
newMethod (Arrays.asList (result));
```

Interoperabilitás – kompatibilitás 2.

Ha a régi API Vector-ral vagy Hashtable-lel tér vissza, az minden további nélkül adható tovább:

```
Vector result = oldMethod (arg);
newMethod (result);

Hashtable tResult = oldMethod (arg);
newMethod (tResult);
```

 A legritkábban egy régebbi API Enumeration-t ad. A Collections.list metódus az Enumeration-t Colleciton-né transzformálja:

```
Enumeration e = oldMethod (arg);
newMethod (Collections.list(e));
```

Visszafelé való kompatibilitás 1.

- Ez ekkor kerül előtérbe, ha az új API által visszaadott értéket egy régi API által definiált metódusnak kell átadni.
- Ha az új API egy Collection-t ad vissza, a régi pedig objektumtömböt vár:

```
Collection c = newMethod ();
oldMethod (c.toArray ());
Collection<String> c = newMethod ();
oldMethod ((String [])c.toArray (new String[0]));
```

Ha a régi API Vector-t vár

```
Collection c = newMethod;
oldMethod (new Vector (c));
```

Visszafelé való kompatibilitás 2.

Ha a régi API Hashtable-t vár

```
Map m = newMethod ();
oldMethod (new Hashtable (m));
```

Ha a régi API Enumeration objektumot vár. Ez nem általános eset, de azért sokszor előfordulhat. Erre való a Collections.enumeration metódus. Ez a statikus factory metódus veszi a collection-t és egy olyan Enumerator-ta ad vissza, mely képes felsorolni a Collection elemeit.

```
Collection c = newMethod ();
oldMethod (Collections.enumeration (c));
```